

Слободянюк О. В.

доктор економічних наук, професор
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна

СТРУКТУРУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ЗАСАДАХ ІНТЕГРОВАНОГО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТА ЇХ СТРАХУВАННЯ

В умовах стрімкого розвитку глобальних ринків та геополітичних викликів сталий розвиток став ключовим фактором конкурентоспроможності економіки України. Успіх інвестиційних проєктів залежить не лише від фінансової привабливості, але й від ефективності структурування з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських критеріїв (ESG-критеріїв) [2; 4]. Структурування інвестицій через інтегроване управління ризиками та страхування має особливості, які безпосередньо впливають на інвестиційну привабливість проєктів та їхню здатність фінансувати ініціативи сталого розвитку.

Інвестиційні проєкти сталого розвитку характеризуються структурою ризиків і потоків. Компанії, що працюють у сфері відновлюваної енергетики, органічного фермерства чи зелених технологій, потребують інвестицій на ранніх етапах для покриття витрат на екологічні дослідження, соціальні програми та впровадження стандартів корпоративного управління, а також на страхування кліматичних та регуляторних ризиків. Наприклад, проєкти сонячних електростанцій в Україні витрачають значні кошти на оцінку вуглецевого сліду та страхування від екстремальних погодних подій [1]. На відміну від традиційних інвестицій, де акцент на швидкій окупності, у проєктах сталого розвитку період окупності є довшим, що характерно для ініціатив, пов'язаних з переходом до низьковуглецевої економіки. Головним активом таких проєктів є нематеріальні активи, які ускладнюють страхування, але підвищують ліквідність через премію інвесторів за сталість, що впливає на залучення фінансування [2].

Таким чином, унікальна структура інвестиційних проєктів сталого розвитку формується під впливом специфіки екологічних, соціальних та управлінських аспектів, характеру ризиків та особливостей ринку, зумовлюючи особливий підхід до структурування, де управління зосереджується на довгостроковій стійкості, страхуванні та гнучкості адаптації до регуляторних змін.

Для оцінки інвестиційної привабливості та перспектив проєктів використовуються кілька ключових показників сталості, кожен з яких надає уявлення про ризики, ефективність та потенціал зростання. Інтегральний показник сталості проєкту відображає загальну стійкість, дозволяючи прогнозувати фінансову стабільність та відповідність Цілям сталого розвитку ООН [5]. Коефіцієнт вуглецевого впливу допомагає визначити ефективність екологічних стратегій; високий показник може свідчити про необхідність оптимізації для зниження витрат на страхування. Соціальний індекс за стандартом GRI (*Global Reporting Initiative*) показує внесок у громаду та утримання талантів, що підвищує довгострокову цінність інвестицій. Коефіцієнт корпоративного управління відображає ризики корупції, критичні для воєнного контексту в Україні. Запас фінансової стійкості з урахуванням премій за сталість показує, на скільки років вистачить коштів при фокусі на принципи сталого розвитку, допомагаючи планувати страхування та залучення «зеленого» капіталу. Високий коефіцієнт утримання зацікавлених сторін (стейкхолдерів) на засадах принципів сталості свідчить про стабільність і репутацію, важливу для проєктів з підписною моделлю фінансування.

Інвестиційна привабливість проєктів сталого розвитку визначається кількома ключовими факторами, що впливають на рішення вкладників: інтеграція IFRS S1/S2 для прозорості [3], потенціал ринку зелених інвестицій, якість управління сталістю та страхування ризиків, фінансові прогнози з урахуванням премій за сталість. Важливою є стратегія щодо страхування кліматичних подій та виходу на ринки ЄС. Чіткий план з покриттям ризиків через страхові поліси збільшує привабливість. Тому інвестиційна

привабливість залежить від інновацій у сфері сталості, ринкових можливостей, ефективного страхування та управління, що оптимізує ризики, керує потоками та забезпечує прозорість.

Фінансування сталого розвитку в Україні є складовою успіху, оскільки проекти потребують інвестицій для впровадження стандартів, страхування та моніторингу. Джерелами є «зелені» кредити від ЄБРР (Європейського банку реконструкції та розвитку), гранти ЄС, корпоративні інвестиції з фокусом на сталість.

Оптимізація структурування через інтегроване управління ризиками є ключовим фактором для стійкості, що дозволяє знизити ризики, збільшити внутрішню норму прибутковості та посилити привабливість. Стратегії з 5-кроковим алгоритмом (скринінг, мапування ризиків, фінансова модель, валідація, моніторинг) допомагають ефективно управляти ресурсами, стимулювати сталість та забезпечувати розвиток. Впровадження гнучких інструментів страхування та стандартів IFRS S1/S2 підвищує конкурентоспроможність у динамічних ринках.

Структурування інвестицій через інтегроване управління ризиками та страхування є ключовим фактором, що визначає не лише поточну ефективність проєктів, але й здатність залучати фінансування та підтримувати сталі ініціативи. Ефективне управління дозволяє оптимізувати ризики, підвищувати рентабельність та забезпечувати стабільний потік «зеленого» капіталу та створює умови для залучення фінансування від ЄБРР чи ЄС, підтримує процеси сталості [6]. Завдяки плануванню компанії можуть розподіляти ресурси, страхувати кліматичні загрози та забезпечувати розвиток проєктів у контексті воєнних викликів.

Таким чином, структурування інвестицій на засадах інтегрованого управління ризиками та страхування є не лише інструментом для поточних цілей, але й чинником довгострокової конкурентоспроможності на ринках. Ефективне управління дозволяє проєктам: підвищувати інвестиційну привабливість через премії за сталість, оптимізувати розподіл ресурсів для максимізації сталості, забезпечувати стабільне зростання в умовах невизначеності. У майбутньому роль структурування на засадах принципів сталості зростатиме, оскільки інвестори вимагають прозорості, а Україна інтегрується в ЄС. Проєкти, що застосовують інтегрований підхід до управління ризиками та їх страхування на засадах принципів сталості, матимуть найкращі шанси на успіх.

Література:

1. PwC. Дослідження інвестиційних можливостей відновлення в Україні: стратегічний підхід для інвесторів. 2025. URL: <https://www.pwc.com/ua/en/publications/2025/exploring-reconstruction-investment-opportunities-ukraine.html>
2. Sayenko Kharenko. Концепція сталого розвитку та екологічних, соціальних та управлінських критеріїв у регуляторному полі України. 2023. URL: <https://sk.ua/the-concept-of-sustainable-development-and-esg-in-the-ukrainian-regulatory-framework/>
3. IFRS Foundation. Загальні вимоги до розкриття інформації, пов'язаної з сталими фінансами (IFRS S1). 2023. URL: <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2023/general-sustainability-related-disclosures/>
4. DiXi Group. Нові правила гри: експерти обговорили впровадження звітності щодо екологічних, соціальних та управлінських критеріїв для українських компаній. 2025. URL: <https://dixigroup.org/en/new-rules-of-the-game-experts-discussed-implementation-of-esg-reporting-for-ukrainian-companies/>
5. Кабінет Міністрів України. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
6. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). Green Economy Financing and Sustainable Infrastructure Initiatives in Ukraine. 2024. URL: <https://www.ebrd.com/sustainable-development-ukraine.html>